

Frederic Geurts: tekenen met staal

Het wankеле evenwicht

Frederic Geurts maakt subtiele staalconstructies die altijd sterk inspelen op de omgeving waarvoor ze bestemd zijn. Zijn werk oogt minimalistisch qua vorm, maar is het allesbehalve wat de inhoud betreft.

KANTELMOMENT

Hoewel kunstenaar Frederic Geurts (*1965, Wilrijk) een opleiding industriële vormgeving volgde, begeeft hij zich zijn hele artistieke loopbaan al op het terrein van de beeldende kunst. Tijdens zijn studententijd nam hij deel aan happenings en zijn eerste werken realiseerde hij samen met Christoph Fink (*1963). Ze maakten kunstwerken met mobiele delen, die op een of andere manier refereerden aan de kinetische kunst van de jaren '60, maar dan strakker en minder speels. Het werk *Waarbij de mens opgevat wordt als een bewoner van de planeet aarde*, (1989), dat in 1990 geselecteerd was voor de Prijs van de Jonge Belgische Schilderkunst in het Paleis voor Schone Kunsten, dateert uit die periode. Het was een constructie van vier stalen staven die subtiel van positie veranderden en lichtjes wiegden ten gevolge van ronddraaiende mobielen. Geurts' interessegebieden komen in dit werk al duidelijk naar voor: een fascinatie voor de universele zwaartekracht en de eeuwigdurende, cyclische bewegingen, zoals van de planeten. Het gegeven dat we op een bol staan die ronddraait rond de zon en die tegelijk in evenwicht is met andere planeten, blijft hem bezighouden. Zijn werken en processen, die meestal meetkundige figuren zoals de ellips of de spiraal integreren, weerspiegelen vaak die cyclische beweging.

Geurts werkt bij voorkeur met staaldraad en aluminium, die hij als geen ander virtuoos weet om te zetten in

efemere 3D-constructies. Wat hij doet, is als het ware tekenen met staal in de ruimte. Daarbij draait het nooit louter om de lijn in de ruimte, maar altijd om de totaliteit. De ruimtelijke context of omgeving maakt dan ook steeds een wezenlijk deel uit van zijn werk. Door er een vorm aan toe te voegen, weet hij bepaalde aspecten ervan uit te lichten.

Geurts benadert zijn werken altijd als lichamen die zoeken naar evenwicht en balans. Tijdens het ontstaansproces gaat hij dan ook vaak op zoek naar de grenzen van het materiaal en de vorm. Want het moment waarop de vorm fysiek een kantelmoment doormaakt, is volgens hem ook het punt waarop het geheel inhoudelijke kantelt en de toeschouwer in aanraking komt met meer existentiële kwesties. Geurts vergelijkt het met een koorddanser. "Als je naar een koorddanser kijkt, heb je vreemd genoeg schrik. Enerzijds is er die bezorgdheid voor de man die zijn leven aan het riskeren is, maar anderzijds is er ook een existentiële angst die diep uit onszelf komt. We identificeren ons met die persoon en denken dat we zelf op het touw staan. Als we met extreme situaties geconfronteerd worden, roept dat onvermijdelijk een existentiële angst op. Ik denk dat dit met een werk dat op balans staat en wankel is, ook zo is. Het confronteert ons met onze eigen kwetsbare positie in het leven. We raken aan iets existentieels en dat is mijn betrachting."

Frederic Geurts: tekenen met staal

Foto: Saskia Vanderstichele

OMGEVENDE CONTEXT

De eerste belangrijke solotentoonstelling van Frederic Geurts vond plaats bij Netwerk Aalst in 1998. Daar maakte hij onder meer verschillende wandcomposities met uitgegloeide koperdraad en zijn eerste monumentale staaldraadconstructie in de vorm van een brug. Daarna heeft Geurts talrijke staalconstructies geconcipieerd, telkens inspeland op de specificiteit van de omgevende context. Voor de derde editie van *Kunst en Zwalm* (2001) creëerde hij een staaldraadconstructie met wit fijnmazig net dat vijf meter boven de grond zweefde op een van de hoogste punten van de wandelroute. Aan het uiteinde hielde ze lichtjes naar boven net waar de vallei bruusk naar beneden glooit. Hoewel dit werk bestond uit een complex netwerk van draden en staven, gaf het door zijn lichtheid en transparantie toch de indruk van immaterieel te zijn en wist het moeiteloos de uitgestrektheid van het landschap

te accentueren. Het geheel trad tegelijk op als dak dat de nodige geborgenheid bood.

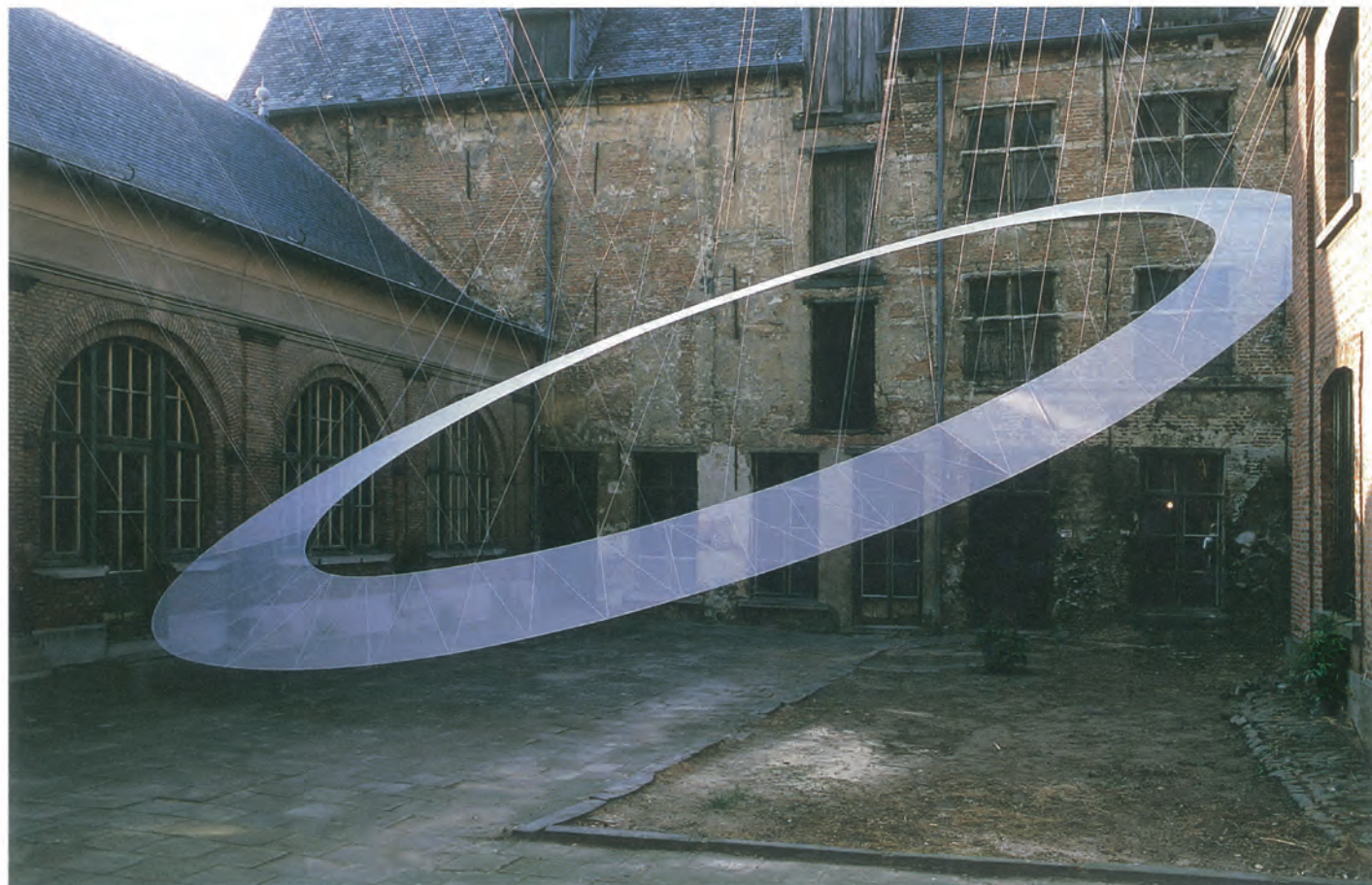
Een andere zwevende meetkundige figuur, *Ellips* (2003), creëerde Geurts voor het binnenplein van de historische Heilige Geestsite, waarin Voorkamer in Lier gehuisvest is. Opnieuw wist de subtiële aanwezigheid van de ellips het historische kader op te laden met energie en zo de hele omgeving te sublimeren. Hoewel de figuur opgespannen en onbeweeglijk was, incorporeerde ze toch een zekere beweging, de immer circulerende beweging die ons terug in contact brengt met de grotere kosmische verbanden. In 2007 maakte hij op de zolder van de voormalige graanschuur in dezelfde site, een nieuwe in situ staalconstructie die eerder de vorm van een möbiusring aannam. Net als de voorgaande constructie was het geheel strak opgespannen en onbeweeglijk en tegelijk oogde het geheel wankel en fragiel.

Kunst en Zwalm, 2001,
gegalvaniseerde draad
met polyester,
12,5 x 5 x 5 m

Cercle Corrigé, 2012,
gegalvaniseerde draad en
staalplaat, diameter 18 m,
hoogte 6 m

KASTEEL VAN SENEFFE

Ellips, 2003,
gegalvaniseerde draad,
net in polyester, 14,5 x 6,5 m
VOORKAMER LIER

Frederic Geurts: tekenen met staal

Het idee van het wankel evenwicht was ook het startpunt in de solotentoonstelling *(un)balanced* (2009) in Z33 en werd doorgetrokken naar de opeenvolgende werken, die ook als interessant contrapunt fungeerden tegenover de modernistische architectuur van de vleugel '58. Geurts wist hiermee een complex en gelaagd verhaal te vertellen met hier en daar een zijsprong.

De monumentale werken en blikvangers op de tentoonstelling zagen er vanzelfsprekend uit, maar getuigden niettemin van een grote complexiteit. Een voorbeeld hiervan is *Aluminium sheet*, een gigantische geplooid aluminiumplaat, die vrijstond in de ruimte. Het kolossaal volume woog meer dan vijfhonderd kilo, maar oogde toch licht en breekbaar. Er ging veel voorbereiding aan vooraf om dit werk met de juiste verhoudingen en de juiste dikte te concipiëren. Een tiental mannen is vervolgens weken bezig geweest om de uiteinden van de vorm in de tegenovergestelde richting om te buigen, waardoor het geheel onder spanning kwam te staan. De effecten van het schijnbaar wankel lichaam moest je eigenlijk ervaren door er als toeschouwer in rond te lopen. Het hellend vlak functioneerde als een oermoeder die intimiteit en geborgenheid bood, maar tegelijkertijd zorgde zijn wankel positie voor enige bedreiging.

Een zijsprong die hij kon realiseren was *Dance Video*, een video waarin twee dansers spaarzaam rond elkaar bewogen op de tonen van een aarzelende, zoekende wals. Naast de *Dance Video* stond heel bewust het werk *Spiral* opgesteld, een monumentale, doch wankel spiraal uit staaldraad opgehangen aan tientallen witte nylonraden. De cirkelende beweging die daarnet op kleine schaal werd getoond, zag je hier in dit werk op een grotere schaal terugkeren. Het

was de kantelende beweging rond de horizonlijn, die zich op ooghoogte van de toeschouwer bevond. Doordat dit referentiepunt zelf ook een beetje getorst was, en hierdoor scheef in de ruimte stond, begon je in de nabijheid van dit werk ook een beetje te wankelen.

TWIJFEL

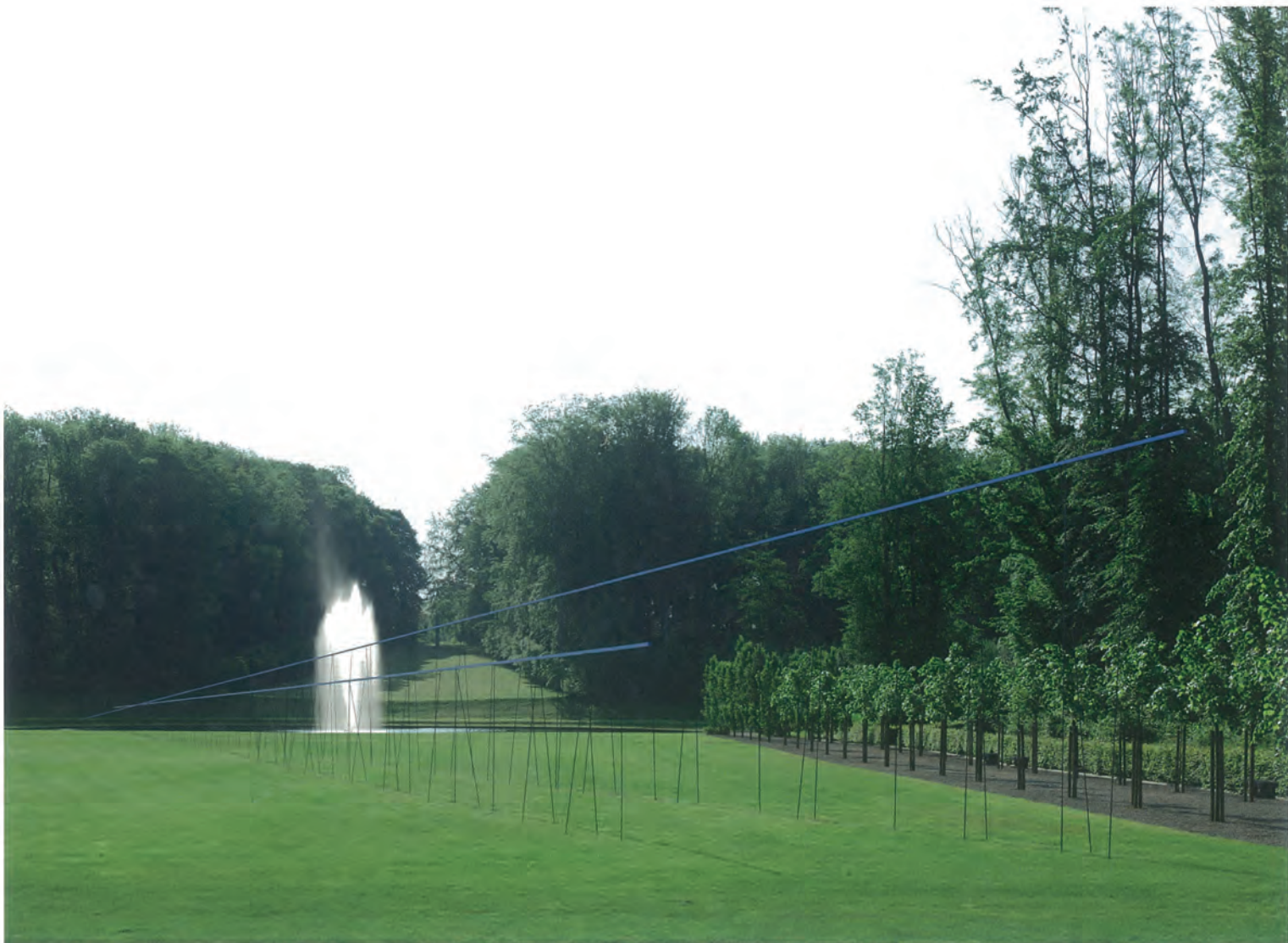
De jongste jaren realiseerde Frederic Geurts ook indrukwekkende buitenprojecten. Een dat er een beetje uitspringt omdat het ironie introduceert in zijn werk, is *Spiraal* (2009-2011) dat zich op een rondpunt in Kleine Brogel bevindt en gerealiseerd is met steun van de Vlaamse Bouwmeester. Geurts speelde er op voortreffelijke wijze in op de specificiteit van de plek. Je kunt er niet stilstaan waardoor een rotonde functioneert als een soort zwart gat, een van de minst publieke plekken in de publieke ruimte. Toch is het gek genoeg een van de populairste plaatsen om kunst te zetten. Geurts anticepeerde hierop door een spiraalvormig werk te maken dat zich enkel in de beweging volledig toont. Fascinerend ook is dat het beeld zich op het eerste zicht bloot geeft als verkeerssignalisatie doordat de rood-wit kleur het eerst in het oog springt. Pas in tweede instantie ervaart de voorbijganger dat er meer aan de hand is. Dit werk wekte heel veel positieve en negatieve reacties los, maar staat er nog steeds. Het bewijst dat een kunstintegratie op de meest paradoxale en banale plek in de publieke ruimte toch zinvol kan zijn.

Andere opmerkelijke buitenprojecten realiseerde Geurts rond het Kasteel van Seneffe. In 2011 maakte Geurts het werk *Circle* een monumentale staalconstructie op het binnenplein van het kasteel. Hij werd toen gevraagd om er in

info

Tentoonstelling

Werk van Frederic Geurts is te zien op de groepstentoonstelling 'In Between' Van 6 september tot 3 november 2013 Open: van dinsdag t.e.m. zondag van 10.00 tot 18.00 uur Gesloten: maandag Kasteel van Gaasbeek Kasteelstraat 40 1750 Gaasbeek Tel. 02 531 01 30 www.kasteelvangaasbeek.be

2012 een solotentoonstelling op te bouwen. Geurts nodigde voor de gelegenheid beeldend kunstenaar Peter Morrens (°1965) uit om met zijn werk en de omgeving in dialoog te gaan. Ik sta even stil bij de twee monumentale werken die Geurts er installeerde. *Machine à perspective* bestond uit twee blauwe aluminiumstaven van telkens 150 meter lang, ondersteund door dunne staven van vijf tot één meter lang. De aluminiumstaven gingen in dialoog met de dominante perspectief- en zichtlijnen van de neoclassicistische landschapstuin, die zo geconcipieerd zijn dat ze de suggestie opwekken dat de tuin oneindig lang is. Geurts perspectieflijnen brachten de waarneming van de toeschouwer in de war. Door twijfel te implementeren, versterkte hij het trompe l'oeil effect van de kasteeltuin.

Het implementeren van twijfel in een 3D constructie is iets waar Geurts sindsdien veel mee bezig is. We zijn het gewoon om hiermee geconfronteerd te worden in een tekening of een schets, maar niet in een sculpturale installatie. Toch lijkt Geurts hier geen graten in te zien. Integendeel, hij trekt de twijfelende positie van de kunstenaar heel bewust door in de vormgeving van zijn installatie. In *Circle Corrigé* reflecteerde Geurts op de *Circle* die hij het jaar voordien exposeerde. Na realisatie vond hij de ondersteunende con-

structie toen te laag uitvallen. De expo in 2012 gaf hem de kans dit aspect te corrigeren. Hij bouwde een nieuw onderstel dat hoger was, maar liet het oude staan, waardoor je een dubbele constructie krijgt die de cirkel ondersteunt. De idee van kanteling en twijfel was sterk aanwezig en ging in dialoog met het strak neoclassicistische kasteel, dat alle imperfecties net lijkt te bannen. Omdat de omgeving te veel evenwicht of zelfverzekerdheid in zich draagt, drong zich een correctie met meer onevenwicht op.

Toen de *Circle Corrigé* na afloop van de tentoonstelling platgewalst werd door een bulldozer, vond Geurts de opgeplooidde structurele sculpturale kwaliteiten bezitten. De verkreukelde sculptuur op de grond herinnerde hem aan recente krantenknipsels die in zijn atelier hangen, het beeld van een gezonken rollercoaster die na de orkaan Katrina half ingezakt in het water stond of het beeld van een gecrashte zeppelin. In *SECONDroom* in Antwerpen experimenteerde Geurts verder op dit thema, met *Analemma* (2013) een 'sculptuur voor één dag', een in elkaar gezakte ellips uit staalplaat. Vooral het wegzakken van de vorm interesseerde hem. Hoe het lichaam nog eventjes vecht, voordat het voorgoed tegen de vlakke gaat.

Isabelle De Baets

Aluvlak, 2009,
17,5 m x 4 m x 3 mm
Z33 HASSELT

Spiraal, 2011, beschilderde stalen buizen ondersteund door gegalvaniseerde stalen buizen, diameter 26 m, hoogte 4,5 m
KLEINE BROGEL

Machine à perspective, 2012, structuur van gegalvaniseerde draad en beschilderd aluminium, lengte 15,5 m, hoogte 5,5 m
KLEINE BROGEL